

Priatelja,

dnes to nebude o voľbách. Chcem Vám povedať niečo iné. Stojíme na veľmi symbolickom mieste. Je to miesto posledného odpočinku Milana Rastislava Štefánika, ktorého možno považovať za jedného z otcov modernej slovenskej štátnosti.

Bez vzniku prvej ČSR by cesta k sebaurčeniu slovenského národa vo vlastnom štáte bola oveľa dlhšia a komplikovanejšia, ak by k tomu vôbec došlo. Túto mohylu navrhol jeden z najvýznamnejších slovenských architektov Štefan Jurkovič, rodák z neďalekej Myjavy.

Toto miesto som si ako miesto stretnutia nevybral náhodou. Pred 20 rokmi, keď sa Slovensko začlenilo do všetkých významných západných štruktúr, mnohí si mylne mysleli, že vlastenectvo a vzťah k vlastnej krajine je už otázka minulosti a patrí do múzea. Zrejme verili, že v spoločnosti najvyspelejších štátov budú podstatné iné veci a naša identita je už daná a hotová vec a netreba sa ňou už zaoberať.

Ukázalo sa to ako omyl. Ukázalo sa, že pokiaľ sa k vlastenectvu nehlásia naše elity a mimo športových podujatí ani ostatní ľudia, zoberú si ho tie politické prúdy, ktoré ho potom používajú ako kladivo na všetkých ostatných.

Do mojej kampane som vstupoval s jedným špeciálnym cieľom a tento cieľ by som chcel napĺňať aj v úrade prezidenta, ak sa ním stanem.

Chcem vlastenectvu vrátiť pôvodný zmysel a chcem mu dať aj nový, moderný obsah.

Taký obsah, ku ktorému sa budú radi hlásiť všetci, aj tí, ktorí sa dnes za fejkových vlastencov hanbia a naša zástava sa pomaly stala symbolom hnevu a nenávisti voči všetkému a všetkým, nie symbolom jednoty a hrdosti.

Slovensko ako súčasť prvej ČSR vzniklo na hodnotách slobody, demokracie, tolerance a rovnosti práv. To sú hodnoty, ktoré majú reprezentovať aj moderné vlastenectvo.

Aby sme všetci mohli byť na svoju vlasť hrdí, aby sme sa k nej hrdo hlásili a aby sme sa hrdo hlásili k nej, teda našim symbolom. Bez ohľadu na to, z akého prostredia pochádzame, akú máme národnosť alebo orientáciu. Vlasť má byť prívetivým domovom pre všetkých občanov a občianky bez rozdielu.

Sme tu na Bradle, kde Mohyla pripomína M. R. Štefánika. Našťastie, v jeho prípade ho už širokej verejnosti snáď predstavovať netreba. Ale nezabúdajme práve teraz, že Milan Rastislav Štefánik patrí svojím dielom k hlavným predstaviteľom západoeurópskej príslušnosti Slovenska. Svojím životom a najmä dielom - ako spoluzakladateľ Československa, politik, vedec, ale aj francúzsky generál - vytvoril nezmazateľné puto bytostne viažuce Slovensko k západnému svetu. K západoeurópskej civilizácii. Toto miesto bolo vždy symbolom nášho západoeurópskeho puta. Preto ho komunisti tak neznášali. Preto bola Štefánikova mohyla na Bradle po roku 1948 vymazaná z kultúrnej mapy Slovenska. Pripomínala im, že patríme inam. Že sme boli ako samostatné Československo súčasťou Západu, a nie Východu.

Priatelia, sme tu, v kraji, ktorý okrem neho dal vtedy Československu ďalších veľkých Slovákov, ktorí zohrali významnú úlohu najmä v medzivojnovom období. Stáli pri základoch spoločného štátu.

Odtiaľto išli do sveta aj Štefan Osuský, Ján Papánek či Ivan Krno. Sú pre mňa inšpiráciou v mnohých ohľadoch. Spájala ich láska k vlasti a to, že vedeli, kde je miesto Československa, a s nimi aj Slovenska vo svete.

Osobitne je pre mňa vzorom Štefan Osuský. Preto som založil letnú školu diplomacie, ktorá nesie jeho meno. Jeho odkaz je silný a našou povinnosťou je podávať ho ďalším generáciám.

Dovoľte jeden citát Štefana Osuského:

„Celým naším duchovným založením, celou našou minulosťou, našimi záujmami, kultúrnymi, intelektuálnymi a hospodárskymi, a naším zemepisným položením patríme do Európy. S Európou žijeme, hýbeme sa a trváme. Európy nezahynie, keď v nej budú národy, ktoré svoj osud s ňou stotožňujú. My nielenže sa hlásime medzi ne, ale z národov strednej a východnej Európy nesieme zástavu Európy. Vernosť k sebe pre nás znamená vernosť k Európe.“

Priatelia,

mám na nás všetkých prosbu. Poďme spolu, bez ohľadu na to, koho volíme, či sme konzervatívci, či liberáli, sociálni demokrati, či progresívci, veriaci či ateisti, poďme ako občania spolu opätovne budovať vzťah k našej krásnej krajine.

Potrebuje sa na túto cestu opäť vydať, lebo si slovo vlastenectvo zobrala do rúk politika, a osobitne tá jej časť, ktorá samu seba vyhlásila za jedinú pronárodnú. To ona dáva vlastenectvu svoj obsah, ktorý však ľudí viac rozdeľuje, a spôsobuje, že ľudia sa od vlastnej krajiny duchom vzdávajú.

Vytvorili podobu vlastenectva, ktoré sa snaží nahovoriť, že nám ubližuje Západ, ktorý je vykresľovaný ako skazený svet, že Slovensko by radšej malo zostať niekde uprostred alebo nikde, a brať si zo Západu len peniaze a výhody. Vlastenectvo je, samozrejme, aj o symboloch, ale poďme ich naplniť obsahom, a nie sa za ne skrývať a spoza nich šíriť nenávisť.

Symbols nemôžu byť sprivatizované tými, čo určujú, čo je vlastenecké a národné, a hovoria to najmä veľmi hlasno. Hovoria to tak, že pod štátnou zástavou a štátnym znakom sa bičujú vášne, často sa oplzlo nadáva tým, ktorí majú iný názor.

Moja predstava vlastenectva v súčasnosti je, že:

- si nebudeme z našej histórie vyberať len svetlé chvíle, na ktoré sme hrdí, ale nebudeme prehliadať aj tie, na ktoré hrdí byť nemôžeme. Napríklad obdobie Slovenského štátu, počas ktorého režim poslal desaťtisíce na smrť.

- politika sa nesmie správať k štátu ako ku koristi. Ktorýkoľvek víťaz volieb, či súčasný, či budúci, sa nesmie správať ako majiteľ celej krajiny.

- vlastenectvom dnes je, že zastavíme katastrofálny úpadok politickej kultúry. Politici sa musia stať vzormi správania vo verejnom živote.

- budeme si hovoriť pravdu, ktorá teraz bolí, ale treba ju povedať – ako krajina, ktorá má na viac, stratili sme dych a predbiehajú nás mnohí, aj naši susedia. Slovensko treba v mnohom opraviť a dobudovať štát – toto je úloha politiky.

- s vlastenectvom nemá nič spoločné, ak bude niekto tvrdiť, že tá pravá naša kultúra musí byť čistá slovenská a pod zástavou čistoty našej kultúry bude kultúru a umenie ničiť.

- treba zastaviť exodus mladých ľudí zo Slovenska, pretože prvé, na čo mladí dnes myslia, je zbalíť sa a odísť.

Priatelia,

toto všetko, a ešte oveľa, oveľa viac, je to, čo by malo byť obsahom vlastenectva zodpovedajúceho dnešnej dobe.

Teda nie vlastenectvo defenzívne, obranné, zatuchnuté v minulosti a nahovárajúce, že Slovensko nám ide niekto ukradnúť, či doma, alebo zvonku. Slovensko je naše a nikto mu neubližuje viac ako my sami.

Preto, opätovne Vás prosím, poďme spolu znova budovať vzťah k našej vlasti tak, aby sme ju zveľaďovali a odovzdali budúcim generáciám v lepšom stave, ako je dnes.